

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse:
24/228619 - 10

Sted, dato:
Oslo, 28.11.2024

Høring - innspill til arbeidet med stortingsmelding om droner og ny luftmobilitet

Politidirektoratet viser til brev av 4. oktober 2024, hvor Samferdselsdepartementet inviterer alle relevante aktører til å gi innspill til et pågående arbeid med en stortingsmelding om droner og ny luftmobilitet. Frist for innspill er 30. november 2024.

Samferdselsdepartementet viser til at formålet med høringen er å samle innspill fra et bredt spekter av interessenter for å sikre en dekkende og kunnskapsbasert stortingsmelding. Etter telefonsamtale med Samferdselsdepartementet ble det presisert at det først og fremst var ønskelig med innspill til hva som bør omtales i stortingsmeldingen, dvs. innspill til relevante tema og problemstillinger mv. Det var ikke nødvendig med omfattende redegjørelser eller konkrete tekstinnspill til stortingsmeldingen.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikt og særorgan, og har mottatt innspill fra 3 politidistrikt (Oslo/dronetjenesten, Vest og Øst politidistrikt) og 3 særorgan (Kripes, Politiets utlendingsenhet og Politiets fellestjenester). Disse innspillene vedlegges herved i sin helhet.

Politidirektoratet har allerede bidratt med tekstinnspill til Justis- og beredskapsdepartementet, som har hovedansvaret for å skrive kapittel 9 om samfunnssikkerhet og beredskap. Vårt innspill til Justis- og beredskapsdepartementet gjentas for ordens skyld også her:

Politiets bruk av droner

Politiet har dronekapasitet i alle politidistriktene, og droner har vist seg å være et nyttig verktøy i forbindelse med politiets oppdragsløsning. Droner med kamera bidrar til å etablere situasjonsforståelse og beslutningsstøtte for politiinnsatsen ved ulike arrangementer, hendelser, redningsinnsats og ulykkes- og katastrofesituasjoner. Dette ved at bilder fra dronekamera gir politiet en bedre oversikt over situasjonen de skal håndtere, og dermed også et bedre grunnlag for å ta de riktige beslutningene. Dronebilder bidrar også til at oppdragene kan gjennomføres på en mer effektiv og trygg måte, og dermed også til å ivareta sikkerheten ved gjennomføringen av

oppdragene. Politiets droner har det siste året bidratt til å finne mer enn 50 personer i søk- og redningsoppdrag. I flere av disse oppdragene har dronene også bidratt til å redde liv.

Politiet har en årlig vekst i sin dronebruk. Veksten blir per nå drevet frem av det enkelte politidistrikt, som ser nytten i sine operasjoner. Dette følger trenden fra politiet i svært mange andre land, hvor droner raskt har blitt en del av standardverktøyet, og man ser en hyppig organisert vekst av bruken.

Nye konsepter for dronebruk i politiet, som DFR (Drone som førsterespons), og droner med påmonterte maktmidler gjør at det forventes at bruken av droner i politiet vil øke kraftig i årene som kommer.

Politiets håndtering av ulovlige dronetryvninger

Politiet har etablert en nasjonal kapasitet ved Oslo politidistrikt, og er i ferd med å øke kompetansen også i politidistriktene. Formålet er å styrke politiets evne til å håndtere hendelser med ulovlig dronetryvninger som utgjør en trussel mot flysikkerheten og/eller samfunnssikkerheten.

Politiets alminnelige inngrepshjemler gir politiet adgang til å gripe inn overfor en drone som utgjør en trussel mot flysikkerheten og/eller samfunnssikkerheten.

Arbeidet med å håndtere ulovlige dronetryvninger er ressurskrevende. Dronesystemer er komplekse og dyre, kunnskap og evne til å håndtere ulovlig dronetryvninger er sammensatt og må bygges over tid, og fagområdet er i konstant utvikling. Det er krevende og kostbart å etablere og videreutvikle en robust og troverdig antidronekapasitet i politiet i takt med droneteknologiens raske utvikling og med den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa som bakteppe.

Politiets begrensede ressurser er etterspurt, og manglende kapasitet på området både nasjonalt og internasjonalt medfører en rekke bistandsoppdrag for politiet. Flere av oppdragene har en varighet som strekker seg over dager og uker.

Søk og redningsoperasjoner

For politiets del er beskrivelsen over dekkende også for søk- og redningsoppdrag. Men det er flere beredskapsaktører som bidrar i redningsoperasjoner, og politiet identifiserer utfordringer som kan gjelde samspillet mellom beredskapsaktører, f.eks.:

Flere av beredskapsaktørene benytter i dag droner i sin oppdragsløsning, herunder politi, flere brannvesen, frivillig redningstjeneste og i noen grad i helsevesenet. Droner brukes foreløpig primært som en sensor, som kan sendes inn i farlige situasjoner, uten å øke risikoen for innsatspersonell eller tredjepart. Droner brukes også på lik linje som helikopterressurser til å lokalisere nødstilte, og har vist seg å ha sammenlignbar effekt som helikopterressurser i slike oppdrag.

Den samlede effekten av dronebruk i søk og redningsoppdrag blir redusert som følge av dagens organisering av luftressurser i redningstjenesten, samt hvordan disse er regulert. De frivillige i redningstjenesten kan f.eks. ikke fly dronene utenfor synsrekkevidde, med mindre politiet opprettet et midlertidig restriksjonsområde rundt aksjonsområdet. Å kunne bruke økt høyde, over droners standard maksimale høyde på 400 fot, ville også ledet til høyere effekt av dronebruk i redningstjenesten, ved at man får søkt av større områder ad gangen gjennom økt synsfelt fra dronen.

Droner har også begynt å brukes til å levere gjenstander i nødsituasjoner, herunder varmeteppe, brannslanger eller annet materiell, inn i områder det er krevende å få inn bakkemannskaper. Slik bruk har til nå vært begrenset til enkelttilfeller.

Anbefaling: Droner redder liv. Økt bruk av luftressurser, samt grep for å øke effekten av eksisterende luftressurser, som å strømlinjeforme måten politiet kan opprette restriksjonsområder på, eller bedre tilrettelegging og veiledning til beredskapsaktørene i utforming av sine prosedyrer og godkjenninger vil være til hjelp.

Reguleringen av droner til nødoppdrag følger i all hovedsak reguleringen som ellers i samfunnet, men Luftfartstilsynet har muliggjort dispensasjoner fra enkeltbestemmelser. Det er et tilbakevennende tema hva slags risiko som er akseptabel innen droneoperasjoner. Bemannet luftfart er preget av en meget lav risikotoleranse, på grunn av faren for tap av menneskeliv hos både mannskap og tredjepart. Dette setter, med rette, sitt avtrykk på reguleringen av droner. Samtidig ser man, spesielt innenfor beredskapsaktørenes dronebruk, at en fornyet risikoforståelse kan være nødvendig, i de tilfellene totalrisikoen for samfunnet går ned ved å gjennomføre en droneoperasjon, hvor mulig utfall kan være skade på dronen.

Anbefaling: Det bør vurderes å gi rettledning og veiledning til nødetatene og Luftfartstilsynet i hvordan risiko skal forstås og harmoniseres ved godkjenning og gjennomføring av droneoperasjoner.

Bruk av droner innenfor kommunale brannvesen har i all hovedsak kommet kort, og det er svært store forskjeller på tvers av landet. Politiet og de frivillige redningstjenestene har organisert seg med sentrale flyorganisasjoner som sikrer godkjent operatørtillatelse og en enhetlig struktur og opplæring.

Anbefaling: Det oppfattes at kommunale brannvesen kunne begynt å få effekt av droner i mye større grad hvis det hadde blitt etablert en eller flere sentrale støtteorganisasjoner for å hjelpe kommunale brannvesen med å bruke droner.

Politidirektoratet vurderer for øvrig at det pågående arbeidet med oppdragspakkene for å styrke innsatsen mot ulovlige droneflyvninger, som ble sendt fra Samferdsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet til underliggende etater i begynnelsen av oktober 2024, vil kunne gi verdifulle innspill til arbeidet med stortingsmeldingen.

Med hilsen

Trond Magnus Kristiansen
Politiinspektør

Thea Kristine Baastad
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Innspill fra Oslo politidistrikt - politiets dronetjeneste
Innspill fra Øst politidistrikt
Innspill fra Vest politidistrikt
Innspill fra Kripos
Innspill fra Politiets utlendingsenhet
Innspill fra Politiets fellestjenester
Innspill fra POD til kapittel 9 - samfunnssikkerhet og beredskap

Kopi:

Justis- og beredskapsdepartementet Postboks 8005 Dep 0030 Oslo

